

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а сходно одлуци Државног Савета од 1. марта ове године Бр. 2076, поставити:

за начелника друге класе среза космајског Петра Милићевића, секретара треће класе начелства округа крагујевачког; за начелника треће класе среза таковског Радомира Новаковића, секретара исте класе начелства округа смедервског, по службеној потреби; и

за секретара друге класе начелства округа пожаревачког Живојина Будимировића, секретара исте класе начелства округа тимочког, по службеној потреби.

Овим се указом замењују укази од 4. и 14. новембра 1910. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. марта 1911. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а сходно одлуци Државног Савета од 1. марта ове године, Бр. 2076, поставити:

за секретара прве класе начелства округа подринског Косту Туцаковића, секретара друге класе истога начелства; за секретара прве класе начелства округа врањског Данила Драгашевића, секретара друге класе истога начелства; за секретара прве класе начелства округа чачанског Божицара Ђурића, секретара друге класе истога начелства; за секретара друге класе начелства округа београдског Др. Душана Миловановића, секретара треће класе истога начелства; и

за секретара друге класе начелства округа крајинског Петра Драгомировића, секретара треће класе истога начелства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. марта 1911. год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, а сходно одлуци Државног Савета од 1. марта ове године Бр. 2076, поставити:

за секретара друге класе начелства округа ваљевског Михаила Гудовића; и за секретара друге класе начелства округа ужичког Светислава Јелчића, — обојицу наименоване указом од 1. маја 1910. године за секретаре прве класе истих начелстава.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 18. марта 1911. год., у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, а на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, решено је:

да се Милораду Антоновићу, полицијском писару треће класе среза јабланичког, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. марта 1911. год., у Београду.

РАСПИС

свима окружним начелствима
и Управи града Београда.

На предлог Господина Министра Грађевина Министарски Савет је одлучио да се укине издавање сталних бесплатних карата државним чиновницима и служитељима за њихова службена путовања железницом, и зато се ове карте неће од сада ни издавати. Па како куповина годишњих карата за овака путовања, не само што скупо стаје, већ има и ту незгодну страну, што дирекција наших државних железница и за ове службене карте тражи да се уз њих приложи и фотографије дотичних чиновника и служитеља, којима су намењене, као и за приватна лица, а овај се захтев Дирекције не би могао задовољити из више

оправданих разлога, који долазе од природе саме полицијске службе, то сам на основи §§ 6. и 7. и 27. Устројства Централне Државне Управе, чл. 13. и 17. закона о дневници, подвозници и сеобнини државних чиновника и служитеља и чл. 1. закона о трошковима управних власти, решио:

1. Да се не набављају годишње карте за службена путовања железницом државних чиновника и служитеља;

2. Полицијски чиновници и служитељи, кад путују службено железницом изван свога службеног круга, за део пута железницом примаће накнаду у новцу колико износи вредност плаћене железничке карте, по поднесеном доказу о томе уз рачун — сагласно пропису чл. 7. и 27. закона о дневници, подвозници и сеобнини државних чиновника и служитеља;

3. Оваку исту накнаду у новцу добијаће и полицијски комесари при железницама — београдски, нишки, пиротски и ристовачки — као и њихови органи и служитељи, кад год путују службено железницом; рачун о томе, снабдевен доказом о плаћеној карти, треба да овери као исправан прво окружни начелник — односно управник града Београда — а затим и месна контрола.

Поред редовног додатка на путне трошкове уз плату, по закону о трошковима управних власти, полицијски комесари при железницама, према чл. 4. тач. е правила за извршење поменутог закона, до сада нису имали права ни на какву засебну накнаду за своја службена путовања, па и ако би ова чинили ван границе округа у коме је њихова канцеларија; али како су они имали до сада сталне бесплатне карте за службена путовања железницом, а ових сада немају, ја сам им, по праву из чл. 13. закона о дневници, подвозници и сеобнини државних чиновника и служитеља, признао право на новчану накнаду плаћених карата за возњу железницом, кад год путују службеним послом — али без дневница, на које по закону немају права.

Органи и служитељи полицијских комесара при железницама, који немају редовног додатка уз плату из путне тро-

шкове, добијање, поред накнаде за возњу железницом, још и дневнице по чл. 5. закона о дневници, подвозници и сеобнини државних чиновника и служитеља — односно по чл. 21. закона о жандармерији;

4. Издаци по тач. 3. и 4. овога расписа исплаћиваће се из кредита дотичне партије државног буџета расхода одређеног на путне и сеобне трошкове полицијске струке.

Нека начелство — Управа — овај распис достави на знање и управљање и начелницима среским — односно и члановима квартова — и полицијским комесарима, а тако исто и окружној благајни и месној контроли.

Бр. 1764.

18. марта 1911. год.

Београд.

Заступник
Министра Унутрашњих Дела,
Министар Финансија,
Стој. М. Протић с. р.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу фебруару 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца фебруара ове године извршено је у Србији:

- 1. Убивстава 25
- 2. Детоубивстава 4
- 3. Нехотичних убивстава 2
- 4. Покушаја убивстава 29
- 5. Разбојништава 4
- 6. Силовања 1
- 7. Тешких телесних повреда 13
- 8. Паљевина 50
- 9. Опасних крађа 115
- 10. Злонамерних поништаја туђих ствари 1¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

- Убивстава 21 или 84 %
- Детоубивстава 3 » 75 %
- Нехотичних убивстава 2 » 100 %
- Покушаја убивстава 28 » 96,4 %
- Разбојништава 4 » 100 %
- Силовања 1 » 100 %
- Тешких тел. повреда 13 » 100 %
- Паљевина 10 » 20 %
- Опасних крађа 44 » 38,2 %
- Злонамер. поништаја туђих ствари 1 » 100 %

Највећи број убивстава извршен је вагтреним оружјем (14), затим тупим оруђем (4), оштрим (4), тровањем (2), и за један случај оруђе неизнато²⁾; а узроци њи-

- ¹⁾ У фебруару месецу 1910. г. дела ових било је:
- 1. Убивстава 38
 - 2. Детоубивстава 4
 - 3. Нехотичних убивстава 5
 - 4. Покушаја убивстава 30
 - 5. Разбојништава 9
 - 6. Тешких телесних повреда 33
 - 7. Паљевина 76
 - 8. Опасних крађа 180
 - 9. Злонамерних поништаја туђих ствари 24

²⁾ Нађен леш непозната човека.

ховом извршењу леже: у међусобној свађи за 7 случајева, у освети за 4, у нужној одбрани за 2, и по 1 у пијанству, користољубљу, љубомори, одбрани имовине и кријумчарењу¹⁾. За седам случајева узроци су неизнати.

Посматрана према местима, изложена убивстава извршена су: у срезу парафинском 3, у срезу посавском округа београдског 2 (1 непронађено), у срезу крајинском 2, у срезу величком 2, у срезу сврљешком 2 (1 непронађено), у срезу хомољском 2, у срезу млавском 2 (1 непронађено) и по 1 у срезовима: пчињском, пољаничком, лесковачком, гужанском, нишавском, звишском, бољевачком, пожешком, драгачевском (непронађено), и у вароши Прокуњу.

Детоубивстава извршена су по 1 у срезовима: трстеничком, алексиначком (непронађено), зајечарском и студеничком.

Нехотична убивстава извршена су по 1 у срезовима: неготинском и прокупачком.

Покушаји убивстава извршени су: у срезу лесковачком 2, у вароши Крагујевцу 2, у срезу парафинском 2, у срезу прокупачком 2, у срезу златиборском 2, у срезу драгачевском 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: космајском, крагујевачком, неготинском, кључком, деспотовачком, величком, нишском (непронађен), моравском округа нишког, белопаланачком, рамском, звишском, млавском и у варошима: Врању, Крушевцу и Ћуприји.

¹⁾ Убијен при преласку границе од турске пограничне страже.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништава су извршена по 1 у срезовима: гужанском, копаоничком, мачванском и бољевачком.

Силовање је извршено једно у срезу мачванскоме.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: гужанском, кључком, брзопаланачком, деспотовачком, нишавском, мачванском, јадранском, млавском, таковском, орашком, добричком и у варошима: Ваљево и Смедереву.

Паљевине су извршене: у срезу брзопаланачком 6 (све пронађене), у срезу зајечарском 6 (1 пронађена), у срезу грочанском 3, у срезу прокупачком 3, у срезу парафинском 2, у срезу сврљешком 2, у срезу таковском 2, у срезу подунавском 2, у срезу заглавском 2 и по 1 у срезовима: оба јасеничка, лепеничком, кључком, поречком, расинском, трстеничком (пронађена), жупском (пронађена), темнићском, бањском, нишском, белопаланачком, нишавском, хомољском, рамском, звишском, орашком, бољевачком (пронађена), тимочком, жичком и у варошима: Ћуприји и Зајечару.

Вредност свих ових паљевина износи око 9.100 динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу грочанском 5, у срезу ваљевском 5 (2 пронађене), у срезу гужанском 4, у срезу ресавском 4 (2 пронађене), у срезу деспотовачком 4 (2 пронађене), у срезу парафинском 4 (3 пронађене), у срезу мачванском 4 (1 пронађена), у вароши Пожаревцу 4 (1 пронађена), у срезу морав-

Текући број	О К Р У З И	ОКРУЗИ											
		Убивства	Детоубивства	Нехотична убивства	Покушаји убивства	Разбојништава	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубивства	Покушаји самоубивства
1	Округ београдски	2	—	—	1	—	—	—	3	10	—	—	2
2	« ваљевски	—	—	—	—	—	—	1	—	9	—	—	1
3	« врањски	3	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—
4	« крагујевачки	1	—	—	5	1	—	1	2	9	—	—	—
5	« крајински	2	—	1	—	—	—	2	8	10	—	—	—
6	« крушевачки	—	1	—	1	1	—	—	3	5	—	—	—
7	« моравски	5	—	—	5	—	—	1	4	16	—	—	—
8	« нишки	2	1	—	2	—	—	—	4	5	—	—	—
9	« пиротски	1	—	—	1	—	—	1	2	—	—	1	—
10	« подрински	—	—	—	—	1	1	2	—	10	—	1	—
11	« пожаревачки	5	—	—	3	—	—	1	3	15	—	1	1
12	« руднички	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—
13	« смедеревски	—	—	—	—	—	—	2	4	3	—	—	—
14	« тимочки	1	1	—	—	1	—	—	11	7	—	—	—
15	« топлички	1	—	1	—	—	—	1	3	2	—	—	—
16	« ужички	1	—	—	2	—	—	—	—	2	—	1	—
17	« чачански	1	1	—	2	—	—	—	1	4	—	2	—
18	Управе града Београда	—	—	—	2	—	—	—	—	4	1	1	1
	Свега:	25	4	2	29	4	1	13	50	115	8	1	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 23. марта 1911. године АБр. 613, у Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ском округа пожаревачког 4 (све пронађене), у срезу звишком 4, у вароши Зајечару 4 (2 пронађене), у вароши Београду 4, у срезу космајском 3 (све пронађене), у срезу власотиначком 3, у срезу кључком 3 (1 пронађена), у срезу неготинском 3 (2 пронађене), у срезу поцерском 3, у срезу посаво-тамнавском 3 (све пронађене), у срезу зајечарском 3 (1 пронађена), у срезу жичком 3, у срезу посавском округа београдског 2 (1 пронађена), у срезу тамнавском 2 (обе пронађене), у срезу јасеничком округа крагујевачког 2 (1 пронађена), у срезу лепеничком 2, у срезу брзопаланачком 2 (1 пронађена), у срезу поречком 2 (обе пронађене), у срезу жупском 2 (обе пронађене), у срезу величком 2, у срезу алексиначком 2, у вароши Нишу 2 (1 пронађена), у срезу голуbacherком 2, у срезу орашкџм 2 и по 1 у срезовима: подгорском (пронађена), крагујевачком, ражањском, копаоничком, левачком (пронађена), моравском округа нишког (пронађена), пожаревачком (пронађена), таковском, добричком, прокупачком, пожешком, црногорском, драгачевском (пронађена), и у варошима: Ваљеву, (пронађена) Крушевцу, Ћуприји (пронађена) и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око 8.500 динара.

Злонамерни поништај туђих ствари извршен је у вароши Београду, пронађен у вредност 200 динара.

Поред изложених дела у току месеца фебруара ове године извршено је у Србији и 8 самоубистава и то по 1 у срезовима: ваљевском, нишавском, ужичком, студеничком и у варошима: Шапцу, Пожаревцу, Чачку и Београду.

Ова самоубиства извршена су: *ватреним оружјем* 4, *вешањем* 2, *тровањем* 1, и *оштрим* 1, а узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за 2 случаја, у *душевном растројству* за 1, у *домакој распри* за 1, и за *четири* случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, космајском, пожаревачком и у вароши Београду сви *ватреним оружјем*, а узроци њиховом извршењу леже: у *цијанству*, *душевном растројству*, *честољубљу* и *непознат*.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је: (Види 90. страну).

СТРУЧНИ ДЕО

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

§ 7. Појам клевете.

Према § 210 к. з. клевета је *изношење на другог или проношење за другим таквих неистинитих дела* („ко таква неистинита дела на другог износи или за дру-

гим проноси¹⁾; „*која овога мрзости или презрењу публице излажу, или поверење — кредит — другога, било појединца, било друштва или правног лица нарушавају*“. Према чл. 22 зак. о шт. клевета је *навођење против неког лица каквог неистинитог факта или дела*. („Клевета по овом закону постоји онда, кад се противу једне личности наводи какав неистинит факт или дело...“); „*којим се вређа њена част и худу њеном угледу*“. Према § 219 пројекта к. з. клевета је *изношење или проношење нечег неистинитог за какво физичко или правно лице, што части и угледу или привредном кредиту овога може шкодити*. Ниједна од ових дефиниција није без грешака. У следећем излагању појма клевете узећемо за основу дефиницију казненог законика, но свуда ће бити изнета и одступања дефиниције закона о штампи од исте.

Да би било клевете, потребно је према дефиницији казненог законика да постоје следећи елементи:¹⁾

1^о *Изношење на другог или проношење за другим једног дела*.

2^о *Дело, које се износи или проноси, треба да је неистинито*.

3^о *Неистинито дело треба да је такво, да његово изношење или проношење излаже мржњи или презрењу публице онога, за киме се оно проноси или на кога се износи, или да нарушава кредит било појединца било друштва*.

§ 8. Елементи клевете.

§ 1. *Изношење на другог и проношење за другим извесног дела*.

А. *Изношење, на другог и проношење за другим*.

„*Износити*“, нешто на другог значи саопштити то некоме *као своје сопствено уверење*, стечено било на основу сопственог опажања, било на основу саопштења од стране трећег лица²⁾. Тако било би изношења, кад би А рекао лицу Б, да је видео В у извршењу крађе, или просто да је В извршио крађу.

„*Проносити*“ не значи саопштити нешто већем кругу лица, као што то на први поглед изгледа, и као што су неки писци тврдили³⁾. Разлика између изношења и проношења није дакле квантитативна. „*Проносити*“ значи на име саопштити некоме нешто, што је други тврдио, другим речима износити нешто *као туђе уверење*⁴⁾. Тако било би проношење, кад би А рекао лицу Б, како је чуо од В, да је Г извршио крађу. Према *Olshausen*-у је за појам проношења потребно још и то, да А представља ствар

тако, да изгледа као *истинито* оно, што износи¹⁾. Но онда би се А и при најподлијем клеветању могао спасти кривичне одговорности додајући, да он сам не верује у оно, што саопштава²⁾. Довољно је дакле, да се нешто саопштава као туђе уверење.

Преношење и изношење постоје, и ако би се саопштење учинило *поверљиво*, јер, као што се је видело, за појам истих није потребно, да се је нешто саопштило публице, т. ј. да је јавности предато³⁾. Противно тврди *Kohler*, који поверљиво саопштавање сматра као *монолог*⁴⁾. Без обзира на мало час наведени разлог ово схватање било би на штету добра части, јер онај, коме је учињено поверљиво саопштење, може другоме то исто поверљиво саопштити, овај трећем, и тако би се оно прво поверљиво саопштавање завршило тиме, што би саопштено постало публице познато.

Преношење постоји, и ако се само *гласови* саопштавају, па чак и онда, кад се они саопштавају у циљу, да се добије потврда истих⁵⁾. Тако било би проношења, кад би А рекао лицу Б, да се говори, да је Б извршио ту и ту крађу, као и онда, кад би то исто рекао додајући питање, да ли је то истина.

Могуће је, да А саопштава нешто и позива се на неко *поуздано* лице, од кога је то чуо. У таквим случајевима ће обично постојати проношење, али може бити према околностима и изношења, а то ће бити онда, кад се из начина саопштавања види, да чињеницу саопштава као *сопствено уверење*⁵⁾.

Могуће је, да А нешто саопштава читањем извесног писма или писмена у опште. Ако ова потичу од другог кога, онда се читање има сматрати као проношење, сем ако у њима садржано не саопштава као сопствено уверење.

Усмено изношење и проношење извесне чињенице не морају се састојати у *изговарању* исте. Тако биће изношења од стране лица Б, кад А каже: „*Нисам још никог убио*“, а Б дода: „*Али В је то учинио*“.

У чл. 22. зак. о шт. се место „*износити*“ и „*проносити*“ вели „*наводити*“, а овај израз обухвата и изношење и проношење. Овако исто је и у неким страним законодавствима, на име руском, норвешком и аустријском. Као у нашем Казненом Законику употребљени су изрази „*износити*“ и „*проносити*“ и у немачком („*behauptet oder verbreitet*“), португалском к. з., у француском закону о штампи („*imputation et allégation*“) и у швајцарском пројекту казненог законика.

Италијански и холандски казнени законици изрично наглашавају, да клевета није искључена тиме, што би саопштење било *ноторно*, или што би то *већ од неког*

1) § 186, 2 б.

2) Уп. *Frank* § 186 I 3, *Lilienthal* 389.

3) Уп. *Frank* § 186 I 3, *Olshausen* § 186, 2 *Meyer-Allfeld* 433, *Lilienthal* 389. Тако и немачки *Reichsgericht*.

4) 20.

5) Уп. *Meyer-Allfeld* 433, *Lilienthal* 389.

6) Уп. *Olshausen* § 186, 2 б, *Merkel* 292.

1) Сви ови елементи скупа сачињавају основни елемент клевете: проузроковање последице једном људском радњом. Радња је изношење или проношење неистинитог дела, а последица повреда части излагањем мржњи или презрењу публице или нарушавањем кредита. Оно је проузроковање *предвиђено* у к. з. (§ 210 к. з. и чл. 22 з. о шт.), а разуме се по себи, да мора бити *противправно* и *одговарати условима импримације*.

2) Уп. *Frank* § 186 I 3, *Lilienthal* 388, *Meyer-Allfeld* 433.

3) Тако *Frank* у ранијим издањима. — Уп. *Lilienthal* 388 против овог мишљења.

4) Уп. *Frank* § 186 I 3, *Lilienthal* 388.

другог било изношено или проношено, другим речима да се саопштавање има и онда сматрати као изношење одн. проношење. Но ово је по себи разумљиво, те је изрично наглашавање излишно.

Изношења и проношења могу бити извршена средством усменог или писменог саопштавања, гестикулацијом (А чини гест руке, који показује да је Б здишио нешто), карикатурама и у опште представљањем у слици.

Б. Дело.

Да би било клевете, потребно је према § 210 К. З., да се на другог износи или за другим проноси извесно дело. Под „делом“ се пак имају разумети људске радње. Тако било би изношења дела, кад би А рекао, да је Б убио некога, или да оговара друге.

Према Казненом Законику није дакле довољно, да се износи или проноси каква чињеница у опште, већ та чињеница мора бити дело. Појам клевете је на тај начин сужен у њему — очигледно на штету правног добра части. Тако према њему не може бити клевете, ако се износе особине, било спољне т. ј. физичке (на пр. тврђење, да А нема прстију на ноzi, да му је коса вештачка, или да је обојена), или унутарње, т. ј. духовне (н. пр. тврђење да је А тиранског темперамента, да је нескрупулозан у свима својим поступцима, да је немилосрдан према својим родитељима), за тим т. зв. конкретни одношаји (на пр. тврђење, да је А циганског порекла, да је копиле), болести (н. пр. тврђење да је А заражен гонореем), намере (н. пр. тврђење, да је А намеравао, да силује извесну девојчицу), мишљења (н. пр. тврђење, да А мисли врло ружно о лицу Б, или да је његово мишљење, да не треба имати никаквих обзира, кад је у питању зарада). Из овог набрајања се јасно види, колико је слабо заштићена по нашем Казненом Законику част од клевете.

Што се тиче изношења и проношења намере, ипак може бити клевете у једном случају. То ће бити онда, кад се оне приписују делу, извршеном од овог или оног лица. А је на пр. спасао од дављења дете извесног богатог лица, и Б тврди, да је А то учинио из користољубиве намере.

„У закону о Штампи се место „дело“ вели „факт или дело“. На тај начин клевета може према њему бити и изношење одн. проношење чињеница (факата) у опште. Важније врсте чињеница су мало час наведене. У опште пак може се рећи, да је чињеница не само оно, што се чулима може приметити,¹⁾ већ и све психичке појаве (на пр. намере, мишљења), које се из опажања могу закључити.²⁾ И „дело“ је чињеница, те је било излишно ставити у чл. 22. зак. о штампи и „дело“ поред „факт“.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПРИЛОЖАК ИСТОРИЈИ БЕОГРАДСКЕ ПОЛИЦИЈЕ

САОПШТИО А.

Године 1831. учињен је озбиљнији покушај да се изврши боља организација полиције у Београду, који је био највећи град младе Кнежевине и ако је престоница била у Крагујевцу. Повод за ближе одређење власти и задаће београдске полиције дао је сукоб који се десио између „полицајмајстора“ београдског и президента београдског магистрата. Полицајмајстор је тада био Кнежев повереник Цветко Рајовић, а президент магистрата — Вук Ст. Караџић. Одношај је између дужности и чинова њихових био неодређен: Рајовић је био и члан магистрата, дакле млађи од Вука, а у исто је доба имао и управу над београдском полицијом. те је на неки начин вршио контролу и над — својим председником! То се стање погорша после једног нарочитог случаја. Димитрије Христић, до скоро руски официр а најмлађи зет Карађорђевић, пређе из Земуна у Београд 8. априла те године, јави се полицајмајстору и рече му да жели ићи у Крагујевац јер има да Кнезу Милошу учини усмено нека саопштења. Полицајмајстор Рајовић задржи га у Београду, па одмах извести о томе писмом Кнеза у Крагујевцу. Магистрат, сазнавши све то, и сам пише Кнезу, а Рајовића оштро прекори што он такве ствари јавља непосредно Кнезу кад му је магистрат све и сва. Рајовић достави овај сукоб Кнезу и замоли га за објашњење. Кнез тада — 12. априла — пропише правилник за рад београдске полиције, па га пошаље београдском магистрату, а Рајовићу пише да се у магистрату обавести о правима и дужностима својим.

Тај пропис има свега четрнаест тачака, и гласи:

* * *

Пронис

ко ком се Полиција београдска владати, и дужности своје испуњавати има.

Члан 1.

Она је дужна на општи мир и поредак а исто тако и на одржавање чистоте вароши (колико данашња обстојателства допуштају) мотрити, и сва средства употребљавати, која би јој се овој цели способна чинила.

Члан 2.

Она је дужна магистрату о свему, што јој се к заведенију общеплезно види, представљенија чинити, и зактевати, да тога ради магистрат уредбе изда, по којој би се овака предложенија у исполненије привела.

Члан 3.

Њој принадежи искључително надгледање са стране долазећи и они људи, који у Београду живе, били они са стране или из Србије. Сваки који од куд нибуд у Београд дође, дужан је Полицији пасош на чување предати, узрок долазка и време, докле ће се у Београду бавити,

јавити, и од полицаја цедуљу примити, да је пасош на чување оставио, и да се у Београду задржавати може.

Члан 4.

Кад каква страна особа из Београда поћи намјерава, то да Полиција пасош пре не да, док се не осведочи, да није та особа код меандије или у кући, у којој је седла, какав дуг начинила, и намјерила крадом из Београда измаћи.

Члан 5.

Она ваља на праве мере, чистоту и мир међ варошанима у толико да мотри, да се не би по меанама или по сокаци били, и сваког оваквог преступника да казни, по меру, коју магистрат одсуди, Исто тако:

Члан 6.

Средством воведени људи тајна умишљенија како београдски житеља, тако и са стране а особито из Цесарије долазећи људи искушавати и мотрити, да не би обшченародњи мир нарушавала.

Члан 7.

Особе, које му у политическом приренију подозрителним укажу се, ваља нај тачнијим путем непосредствено мени именом тако назначавати, да о овом нико, ни магистрат или други који не зна, а међу тим оне, које му се врло опасне виду, и уапсити, док од мене Директору на то одговор не дође.

Члан 8.

Кад год кога Полиција за јавна преступленија (искључително прест. у 6. и 7. § назначена) затвори, дужна је за три дана магистрату писмено јавити, узроке зашто је који затворен назначити, и суду га предавати, да му казни одредјели. Но:

Члан 9.

Директору Полиције сви су пандури као полицајни служитељи и прочи полиције чиновници подложни. Он има власт пандуре за непокорност или точно неизвршивање службе сам без пресуде магистратске казнити; но та казна да не буде већа од 25 штапа. У сваком другом случају, гди погрешка полицајни служитеља већу казни заслужује, мора Директор, ствар, као и при предавању прочи преступника, магистрату писмено представити, и његово решеније очекивати, које ће он у исполненије приводити.

Члан 10.

Полиција је дужна магистрату неко число пандура на послугу редом одређивати, и ако би који од њи у дужности својој код магистрата погрешно, одма казнити, како магистрат погрешку његову Директору опише и казни узиште.

Члан 11.

Осим своји пандура не сме Директор никог другог телесном казну казнити. Полиције је дужност сваки преступни догађај магистрату описати, и од њега решеније чекати, на који ће начин казни испасти, коју ће свагда полиција над преступником извршивати.

¹⁾ Тако v. Liszt § 96. II 2, Merkel 292.

²⁾ Уп. Frank § 186. I, Liepmann 255, Binding 157, Meyer-Allfeld, Lilienthal 492.

Члан 12.

Директор Полиције (сада Цветко Рајовић) зависи непосредствено од мене. Он има и засједаније после президента у суду. Но засједавати може само онда, кад му његови други послови допуштају.

Члан 13.

Паре од продани ствари или од умрли људи не треба полиција да код себе држи, већ свагда да се у магистрату чувају, и о њима средством једног засједатеља, који писати зна, точан рачун води, да у свако доба одговор дати могу, јер за сваку штету сви членови магистратски за једног и један за све одговарати морају. На против тога:

Члан 14.

Дужност је Директора сваки пасош, који од магистрата издан буде, видирати с подписом свог сопственог имена, да с тим непрестано у знању буде, куд ко одлази.

* * *

Овом установом тајне полиције за политичке послове Кнез је отворио ново поглавље у историји београдске полиције. А потврдом Цветка Рајовића за „Директора“ те полиције хтео је да га нарочито одликује — како сам вели у једном писму тих дана.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Нисам могао вечито остати у Арасу, јер се објави рат са Аустријом и путовао сам са пуком, те сам брзо учествовао у бежању из Маркена до Лиља, где погибе куражни и несрећни ђенерал Дилон. После овог догађаја послаше нас на Молуско Поље, а затим на Месечево Поље, где сам под командом Келермана са гренадирима¹⁾ учествовао у битци са Прусима 20. октобра. Сутра дан сам постао гренадирски каплар. Разуме се да сам у бараци поквасио звиезде, али не знам ни како ни зашто завадим се гад са наредником из чете, из које сам изишао. Он прими двобој који му предложи, али наједанпут на терену изјави да разлика наших чиновна не дозвољава му да се са мном туче. Хтео сам да га силом принудим те он оде да се жали, и исто вече и мене и мога сведока ставише под присмотру. Два дана доцније дознао сам да нас могу предати ратном савету. Требало је што пре бежати и ми то учинисмо. Мој друг, у блузи, са шајкачом, погружен као кажњен војник ишао је предамном а ја за њим као да га спроводим; имао сам калпак, торбу и пушку на којој беше окачен пакет запечаћен црвеним воском са написом „Грађанину команданту места у Витри-Франсе“. То

нам је био пасош и стигнемо у Витри без препреке, где нам један Јевреин набави грађанско одело.

У ово време зидови, у свакој вароши беху излепљени објавама, којима су позивани Французи да полете у одбрану отаџбине. У таквим приликама примали су сваког ко се јави. Један коњички поднаредник прими и нас, даде нам путне исправе и ми отпутовасмо одмах у Филпвиљ где је био логор. И ја и мој друг имали смо врло мало пара, срећом један добар ђелепир нас је очекивао у Шалону. У истој механи, у којој и ми, беше одсео неки војник Вожоње и он нас позва да пијемо. Био је Пикарђанин те сам с њим разговарао наречјем и отуд се узвино између нас неосетно утврди дубоко поверење, и он нам показа један буђелар пун банака говорећи да га је нашао близу Шато-Лабеја. „Другови, рече он, не знам да читам, али ако ми кажете шта вреде ови папири наградићу вас“. Пикарђанин се није могао боље обратити! У буђелару је доиста имао „главни згодитак“, а није ни помишљао да смо ми нама доделили девет десетина целе суме. Ова „зарада“ послужила нам је врло добро за време даљег путовања, које се заврши веселије него икад, а и кад смо дошли на наше опредељење имали смо још чиме подмазивати тенџеру.

За кратко време изучисмо се јахању и упутише нас у борбене ескадроне. Два дана по нашем доласку деси се бој и како ми то није био први пут да видим ватру нисам се ни бојао; мислио сам чак да ћу држањем задобити наклоност старешина, кад ми капетан јави да је се дознало да сам бегунац и да ћу бити затворен. Опасност беше ту. Још исто вече оседлам коња да пређем Аустријанцима. За неколико минута дошао сам до њихових извидница и кад им се јавих да хоћу да војујем примише ме и уврстише у оклопнике Кинског. Највише сам се бојао да не будем принуђен сутра тући се са Французима и журио сам се да избегнем ту неприлику. Под изговором да сам слаб напустим трупу код Лувена и после неколико дана проведених у болници понудим официрима да их учим мацевању. Једва су дочекали предлог, набавише одмах маске, наруквице и мачеве. Само једна проба у којој сам се титрао са дватроицом назови мајстора немачка, била је довољна да створи високо мишљење о мојој вештини. Одмах сам имао многобројне ученике и богату бербу форината.

Био сам врло горд због својих успеха, све док због препирке са једним капларом не бих осуђен на двадесет батина које ми, по обичају, оцепише јавно. Ово ме направи бесним, одрекао сам да дајем лекције. Наредише ми да наставим учење поручујући ми да бирам: или учење или нову казну. Изабрао сам прво али батине нисам могао никако заборавити и решим се да бегам. Кад сам чуо да један потпоручник иде у пук генерала Шредера замолим га да ме поведе као посланог. Он то прими у нади да ћу од њега начинити Св. Ђорђа, али се пре-

варио. Близу Кесноа ја му се захвалим и одем у Ландресију где се јавим као Белгијанац који је побегао из аустријске војске. Понудише ме да се упишем у коњицу, али нисам смео, бојао сам се срећу се негде са мојим старим пуком па ће ме познати и убити, те се упишем у пешадију. Војска из Сомбрије—Меза марширала тада ка Екс-ла-Шапел, па и чети, у којој сам ја био, би наређено да се крене. Улазећи у Рокроа опазим два војника из другог ловачког пука и помислио сам да сам ухваћен, али мој стари капетан, чији сусрет нисам могао избећи, и који ме је заволео од онда кад сам притегао кускун хусарима из Сакс-Течона, извести ме да сам помилован и позва ме да дођем под његову команду. Одговорио сам му да ми не би било криво и он узе на себе да ствар уреди, и мене проведоше у други ловачки пук. Стари ме другови примише са одушевљењем, а и сам сам се радовао што сам са њима и ништа ми није недостајало да сам срећан. Али се умеша љубав. Тад сам имао седамнаест година и бејаш за добио једну гувернанту неког дечка. Манона, тако се звала ова девојка, имала је два пут више година од мене, али ме вољаше много, и да би ми то доказала била је готова на највеће жртве, а ништа јој не беше скупо. По њеном мишљењу ја сам био најлепши војник и хтела је да будем најокићенији. Она ми покони сат и неколико скупоцених накита, али после тек чујем да ће она бити изведена на суд за кућевну крађу. Манона признаде кривицу и да би била сигурна да ја не нађем другу кад она буде осуђена, означи ме за саучесника и чак је казала да сам је ја подговорио. Све је то изгледало истинито те и мене оптужише и ко зна да ли би се од осуде извукао да нисам случајно нашао нека писма која су доказивала моју невиност. Манона најзад збуњена порече своју оптужбу. Био сам дотле затворен у затвору Стенеју те ме пустише као невиног. Капетан је био врло задовољан кад ме је видео, али војници ми нису никако могли опростити што сам био под сумњом и за шест дела због задиривања и алузија имао сам десет двобоја. На крају тешко рањен пренесен сам био у болницу, где сам остао више од месец дана. По изласку, старешине свесне да зађевице неће престати ако се не уклоним за извесно време, дадоше ми шест недеља одсуства. Кад сам дошао у Арас да одсуство проведем, зачудио сам се кад сам видео оца у јавној служби, надзирава чуваре магацина. У оно оскудно време таква служба, и ако ју је мој отац вршио бесплатно, била је врло тешка, и он би сигурно отишао на гилотину да му не беше грађанина Суама команданта другог батаљона, кореског, у коме сам ја био привремено на храни.

Моје одсуство истече и јавим се у трупу у Живету, а одатле пук оде одмах у грофовину Намур. Логоровали смо у селима на крају Меза и како су Аустријанци били на видику не прође ни један дан без чарке. Тако једног дана чарка беше озбиљнија и Аустријанци нас

¹⁾ Grenadier, одабран војник који је некада бацао малу бомбу звану grenade (граната) Пр.

дотераше до под топове Живетске. У одступању мене ранише у ногу, те сам морао ићи у болницу, а после остати у депоу. Тада туд прође „германска легија“ већином састављена од бегунаца. Један од главних старешина, Артезије, предложи ми да пређем к њима нудећи ми поднареднички чин. „Кад ступите, каже он, ја одговарам за вас, бићете заштићени од сваког гоњења“. Веровање да ме ту доиста неће наћи и успомене које сам имао због Маноне натераше ме да се решим и пристанем. Сутрадан сам већ путовао са легијом за Фландрију. Да сам остао у овој легији где се напредовало брзо, нема сумње постао бих официр, али моја се рана поново отвори те сам морао поново тражити одсуство и кад га добих истог дана нађох се пред капијама Араса.

Друга глава.

Улазећи у варош падоше ми у очи некако чудна лица оних које сам сретао, а неки, које сам упитао, гледаше ме са неповерењем и одлажаху и не одговарајући ми. Шта се то догодило? Кроз гомили које су куљале из мрачних и кривих улица стигао сам на Риблиу Шијацу. Прво што сам видео била је гилотина са првеним гредама које су стрчале изнад скрушене светине; један старац кога су везивали за кобну даску био је жртва. На узвишењу које је надвишавало оркестар сеђаше један човек још млад, обучен у хаљину са црним и белим пругама, који је изгледао пре калуђер него војник; наслоњен немарно на коњичку сабљу, представљао је неку званичну личност. Око појаса је имао ред пиштоља, а на глави шешир подигнут à l'espagnole над којим је стрчала тробојна перјаница. Познао сам га, то је био Јосиф Лебон. У овом тренутку ова простачка фигура насмеја се неким грозним смехом и престаде давати такт, те фанfare уђуташе, и на његов знак старац би метнут под нож. Неки полуијан писар појави се тад од стране „народа осветника“ и стаде читати рапавим гласом војни извештај из Рен-е-Мозела, а на сваки став музика свираше; кад он заврши старчева глава паде уз узвике Лебонових помагача: „Живела република!“ Не бих могао изказати утисак који ова страшна сцена учини на мене и очевој кући сам ишао готово онако исто поражено као и старац што сам га мало пре видео. Код куће дознам да је то био господин де Монгон, бивши командант тврђаве, осуђен због господства. — После неколико дана на истом месту је погубљен г. де Вје-пон, чија је сва кривица била у томе што је имао папагаја у чијем се крштану једва могло распознавати: „Живео краљ“. И папагај је требао поделити судбину свога господара, али, прича се, да је задобио милост помоћу грађанке Лебон која се заузео да га *покрети*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине граовске, актом својим Бр. 489, пита:

„Одлуком овог општинског одбора од 31. децембра пр. год. № 2322, и другом одлуком од 19. јануара т. године № 122. оптужен је надзорној власти кмет села Репишта као неуредан у вршењу кметске дужности, јер је у селу имовна безбедност остала без заштите; чине се крађе, паљевине и друга казнима дела а кмет се одао рђавом животу; дужност не врши као што треба; у општински суд никад не долази, и тиме је општинском суду онемогућен правилан рад.

Власт среска примила је поменуте одлуке, и више од 2 месеца по њима ништа није предузимала, нити пак о одлукама донела какво решење, како јој то ставља у дужност став 2. чл. 85. закона о општинама, а речени кмет, наљућен оптужбом, још више отежава рад општинског суда, нарочито кад му је ред суђењу у општини.

Са наведених разлога у предњим одлукама, надзорна власт је, према нахођењу суда, требала да учини предлог одбору у смислу члана 148. зак. о општинама, да га овај уклони са дужности, али надзорна државна власт то ни до данас не учини, нити пак мисли учинити, те да задовољи члан 148. зак. о општинама

Моли се уредништво за обавештење:

1. Шта да ради општински суд са својим одбором за уклањање са дужности реченог кмета, кад то надзорна власт, као позвана законом, није учинила;

2. Да ли су одлуке одбора, по члану 85. закона о општинама, извршене, пошто надзорна државна власт исте није задржала од извршења у законом року; управо како се оне имају сматрати — као оптужба или као доказ надзорној државној власти о неуредности реченог кмета; и

3. Може ли сам општински одбор и на основу ког законског прописа, на основу предње своје одлуке, које је власт примила, донети разрешење о овоме кмету, и ако не може шта има да ради и како те да се задовољи члан 148. зак. о општинама?“

— На ово питање одговарамо:

Ако мере, које су оје на расположењу председнику општине према тачци 7. чл. 109. закона о општинама, нису биле довољне да нагнају кмета на уредно и савесно вршење своје дужности, онда је суд требао без одбора учинити предлог среској власти као надзорној, да она у смислу чл. 148. поменутог закона учини предлог одбору за његово разрешење, ако она, по оцени изнесених доказа у оптужби, нађе да томе има места.

То је правилан пут, и погрешка је што је одбор одмах ангажован, јер он не треба да буде и тужилац, пошто ће имати улогу судије кад буде решавао о разрешавању.

Надзорна власт може да нађе, према оцени изнесене оптужбе, да не треба при-

ступити разрешавању, као најтежој мери казне; али у сваком случају она је дужна да то образложи и извести суд зашто његов захтев не усваја.

Како је у овом даном случају, макар и погрешно суделовао и одбор у предлогу за разрешење кмета села Репишта, утврђујући на тај начин, несумњиву његову лабавост и немарност у чувању јавне безбедности и вршењу осталих општинских и државних послова, то је власт неизоставно требала да уђе у оцену оптужбе и донесе своју одлуку у смислу члана 85. закона о општинама.

Свако другачије поступање несагласно је са законом и повлачи законску одговорност.

Нека, дакле, суд још једанпут изнесе среској власти све неуредности дотичног кмета и умоли је, да она ову ствар приведу крају по закону, па ако се среска власт не одазове овој молби, онда се општинском суду не може одрећи право да целу ову ствар представи окружном начелству, као вишој надзорној власти, тражећи његово посредовање за правилно вршење закона.

Досадашње одлуке одборске о разрешавању, не могу се извршити, јер је чл. 148. одузето одбору право непосредне иницијативе за разрешавање.

II.

Суд општине топлодолске, актом својим Бр. 294, пита:

„Суд овај, пресудом својом од 14. марта ове год. Бр. 264, казнио је извесно лице са пет дана затвора, због дела из § 391. крив. закона, и осудио га на накнаду штете и трошкова приватног тужиоца. Пресуда ова одмах је јавно у суду овом тужиоцу и туженом саопштена, што је и у самој пресуди назначено.

Истога дана, 14. марта ове год., понова без позива дошли су општинском суду тужац и тужени и изјавили да су се измирили, и тужац прашта туженом изречену казну, и молио је суд овај, да пресуду од извршења задржи.

Настаје сада питање:

Може ли се овде применити § 397. крив. закона и приватни тужилац да ову пресуду од извршења задржи у погледу казне, кад туженом ову изречену казну прашта, и ако може, треба ли суд и онда да од осуђеног наплати таксу за ову пресуду и дангубу сведоцима?“

— На ово питање одговарамо:

По тачци 2. § 397. крив. зак., приватни тужилац може опростити казну само по оним делима, која се казне на тужбу приватних, а никако и по оним, која се извиђају и суде по званичној дужности.

А дела из § 391. поменутог закона, сем оних из трећег става исте законске одредбе, казне се редовно по званичној дужности, те се и за дело крађе које је донело казну затвора од пет дана, не може опростити казна од стране приватног тужиоца.

Према овоме, у случају који је овде изнесен, не може бити опроштаја казне, и пресуда се мора у целини извршити, без обзира на изјаву приватног тужиоца.

Такса и дангуба морада би се наплатити чак и у том случају, кад би се казна по закону могла обуставити.

III

Деловођа општине брлошке пита:

„Суд општ. М. 15. априла 1910. год. примио је тужбу Д. В. из А. противу П. С. из А. за дело из тач. 2. § 357. кривичнога закона.

22. маја 1910. год. позвати су тужиоц, оптужени и сведоци за 26. маја 1910. год. ради ислеђења и пресуђења, и ово је прибележено на полеђини тужбе, али рецеписа нема о томе, како су позиви предати позватим лицима, нити је, пак, које лице престало суду на дан 26. маја, нити је пак што тога дана рађено.

На дан 14. јула 1910. год. добављен је оптужени и саслушан.

Молим уредништво да ми у првом наредном броју свога листа изволе објаснити следеће:

„Да ли је радовима предузиматим 22. маја и 14. јула прекинута застарелост горње тужбе или не?“

— На ово питање одговарамо:

По § 396. кр. закона, иступне кривице застаревају за три месеца, а оне из § 391, ако вредност крађа или утаја износи више од десет гроша чаршијских, за годину дана.

Према томе, како од дана подношаја тужбе до дана саслушања окривљеног није прошло три месеца, то је рад од 14. јула прикинуо застарелост.

Рад од 22. маја, прекидао би такође застарелост, ако би се утврдило, макар и писменим саслушањем органа општинских, да су позиви предати туженом и сведоцима.

IV

Суду општине влашке, на акт Бр. 269, одговара се, да је питање које он истиче, расправљено до сада неколико пута у прошлој и овој години, па је требао пратити што у њему излази.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Заступника окружног деловођач одређује председник окружног одбора, у споразуму са окружним одбором, у случају: кад деловођа одсуствује или је спречен да врши дужност, и овај мора имати све квалификације које закон тражи за овај положај.

Надзорна власт актом од 21. новембра 1910. год. № 10039, позвала је окружни одбор округа београдског, да одмах учини све што треба, да округ дође до свог деловођа, који има законских услова, јер садањи вршилац дужности окружног деловођа нема услова за тај положај, пошто је од обичног општинског деловођа, у новембру прошле године, изабран од стране окружног одбора да врши дужност окружног деловођа.

Окружни одбор поводом овога донео је одлуку, да одбор није у могућности да бира окружног деловођа, јер је то право само окружне скупштине, а одбор је расписао конкурс за деловођу и има

довољан број пријављених кандидата, чије ће се молбе изнети првој скупштини ради избора деловођа. Како је досадањи самоуправни чиновник вршио дужност деловођа на задовољство одбора, то он има и даље остати до скупштине, која ће избор деловођа извршити.

Председник и један члан окружног одбора одвојили су мишљење: да Ж. Ђ. не може бити више вршилац дужности окружног деловођа, с тога, што он нема никакве школе и што се у прошлој години мислило, да ће он ту дужност вршити најдаље до три месеца, а он је међутим врши већ више од године дана, а вршиће је и све док се питање о избору посланика у срезу посавском не реши. С тога су били мишљења, да се бира лице за деловођу, које има законских квалификација.

Надзорна власт решењем од 23. новембра 1910. год. № 10145, обуставила је од извршења одлуку одбору из ових разлога:

Чланом 123. закона о уређењу округа и срезова прописане су квалификације за деловођу окружног одбора, као и то, да њега бира окружна скупштина. Тим истим законским прописом предвиђено је, да председник окружног одбора, у договору са окружним одбором, одређује заступника окружног деловођа, кад овај одсуствује, или кад је спречен да врши своју дужност. Према овоме, јасно је, да не може бити вршиоца дужности окружног деловођа, нити на том месту може бити лице, које нема законских квалификација, него округ мора увек имати свога деловођа, јер ово излази као конзеквенца законског текста: да деловођа одређује заступника председник окружног одбора у споразуму са окружним одбором у случајевима, када деловођа одсуствује, или кад је спречен да врши своју дужност, што овде није случај, јер је место деловођа упражњено смрћу бив. деловођа С. С.

Дакле, Ж. Ђ. не може бити вршилац дужности окружног деловођа, кад то није ни по ком законском пропису допуштено, једно зато, што нема законом предвиђених квалификација, а друго, што окружног деловођа бира окружна скупштина, а не окружни одбор. Окружна скупштина пак могла се, ради овога посла, састати и пре нових избора, као год што ни сада нема сметње, да се, ради тога, сазове скупштина од ново-изабраних посланика, којих има довољан број ради конституисања и решавања, без обзира на неизабране посланике за срез посавски, чији је избор извршен, а има да се бирају још четворица.

Ну, ако би се и узело, да је Ж. Ђ. до сада био заступник окружног деловођа, он то више не би могао бити ни зато, што овога по поменутој законској одредби одређује председник окружног одбора споразумно са окружним одбором, а овога споразума више нема, што се види из одвојеног мишљења председника и једног члана окружног одбора, које су дали по овој одлуци окружног одбора. По том одвојеном мишљењу, окружни одбор је одредио Ж. Ђ. да врши

дужност деловођа окружног привремено, највише до три месеца, међутим он је врши више од године дана, и ако би се чекао сазив окружне скупштине, који би зависио од избора окружних посланика за срез посавски, остао би он на том положају још неколико месеца, а тиме би се изигравао закон о окружној самоуправи, јер би округ имао у Ж. Ђ. и даље деловођу без законских квалификација.

Министар Унутрашњих Дела, на основу чл. 113. закона о уређењу округа и срезова, размотрио је ово решење надзорне власти и акта овог предмета, па је нашао, да је решење на закону основано, сем са разлога у њему изнетих, још и с тога:

По чл. 96. тач. 2. реченог закона окружног деловођу бира окружна скупштина. Па како округ нема деловођу још од 17. новембра 1909. год. који би по чл. 123. истог закона имао прописне квалификације, то је окружни одбор, који руководи и обавља самоуправне послове округа — чл. 104. помен. закона — дужан да фактички приступи питању о избору окружног деловођа тиме, што је требао, да у смислу чл. 13. закона о уређењу округа и срезова учини предлог окружном начелнику, те да овај, по том законском пропису, сазове окружну скупштину ради избора окружног деловођа. Ово је одбор тим пре био дужан учинити, што већ више од године дана округ нема деловођа, и што је одбор већ расписао и конкурс за деловођу, на који се конкурс јавио довољан број кандидата, као што и сам одбор у свом акту признаје.

Према овоме разлог окружног одбора, да је он у немогућности да бира окружног деловођа, апсолутно нема ослонца у закону, но на против, по горе изложеном, поменута одборска одлука противна је закону. Зато је одбор дужан да одмах приступи, законитим путем, избору окружног деловођа.

Наводи окружног одбора, да млађи самоуправни чиновник Ж. Ђ. врши и даље дужност окружног деловођа и да прима плату окружног деловођа у 416.66 дин. месечно, такође су против закона, и он је до сада могао остати да ту дужност врши само зато, што надзорна власт није водила строго рачуна о тачној примени и вршењу одредаба закона о уређењу округа и срезова.

По чл. 123. поменутог закона окружни деловођа мора да има исте квалификације као и начелник срески. По истом законском пропису за заступника окружног деловођа одређује се један од самоуправних чиновника, а не службеника. Под речју „самоуправни чиновник“ разумеју се лица која имају стручну спрему и квалификације, као што су: окружни деловођа, инжењер, лекар, економ и др. Ж. Ђ. нема тих квалификација и он као такав није самоуправни чиновник.

Кад би се узело овако, како је окружни одбор урадио, да он произвољно, при постављању лица без квалификација, назове га самоуправни чиновником, па после одређује, не само да заступа, но чак да

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

врши дужност деловође, онда би потпуно била изиграна одредба чл. 123. закона о уређењу округа и срезова, јер онда би окрузи могли и да не бирају деловођу са квалификацијама.

Ж. Ђ. не може бити, ни даље остати, као вршилац дужности окружног деловође, ни по томе, што закон о уређењу округа и срезова и не прописује, да неко може вршити дужност деловође. По чл. 123. реченог закона може бити само заступник деловође и то и једино: кад деловођа *одсутује*, или кад је *спречен* да врши своју дужност, а не и да неко врши дужност деловође, као што је овде случај.

Најзад, он то не може бити ни по томе, што њега није за то одредио председник окружног одбора, што изрично наређује чл. 123. истог закона; што плата, коју он прима, није скупштином односно буџетом, који је скупштина решила, одређена за њега, као вршиоца дужности, већ је одређена за деловођу, а он има плату посебно одређену.

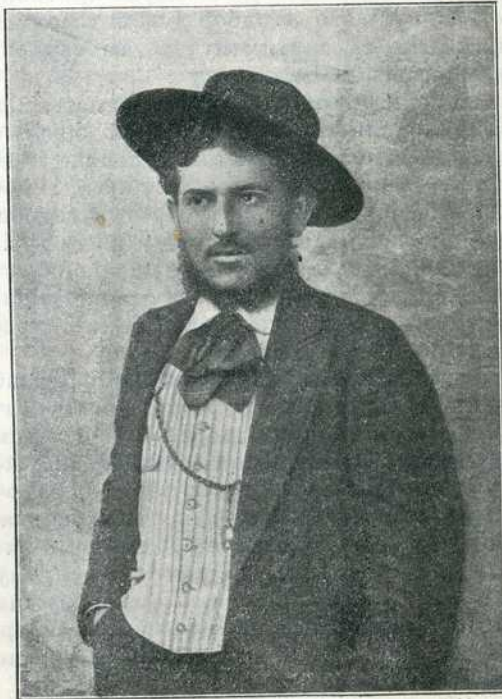
Са свега изложенога, Министар је, на основу чл. 113. закона о уређењу округа и срезова, решењем од 24. новембра 1910. године ПМ 22498. одобрио решење надзорне власти.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да је жалбено решење Министрову правилно и на закону основано. — С тога је одлуком од 21. јануара 1911. год. № 593, а на основу чл. 113. закона о уређењу округа и срезова, одбацио жалбу као неумесну. **Јос. Н. Ст.**

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Давид Бањанац, повереник Душана Живојиновића, фотографа из Пожаревца, проневе-

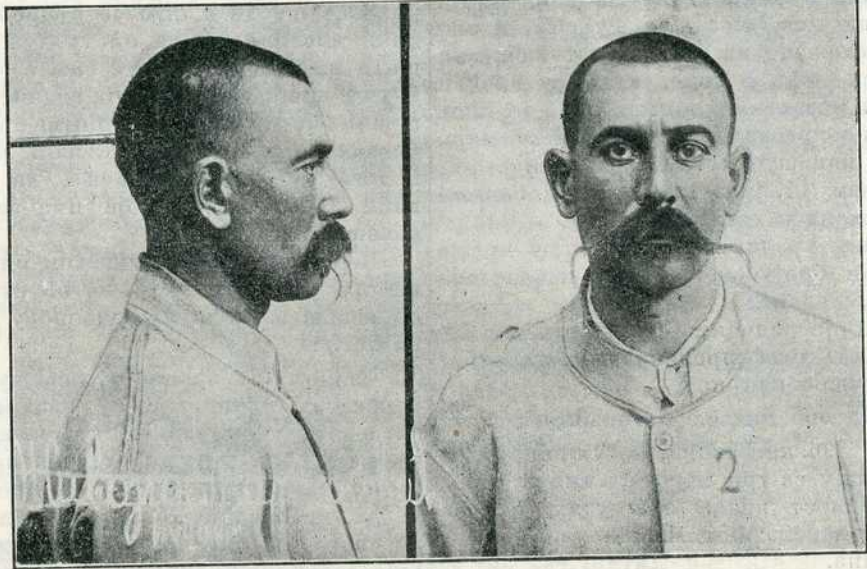
рио је своје газди 725 динара, па затим побегло. Поред потернице коју смо донели у

прошлом броју, износимо и његову фотографију ради лакшег проналаска.

Акт начелства округа пожаревачког Бр. 4212.

Живко Маринковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику доносимо, побегло је из завода 22. овог месеца.

Он је стар 38 година, средњег раса, смеђ, очију жућкастих, бркова плавих великих, родом је из Београда.

Ово му је други пут како бега са осуде. Први пут је побегло месеца августа прошле године, али је одмах ухваћен и враћен у завод. Денеша пожаревачког казн. завода Бр. 933.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

ТРАЖЕ СЕ

Милева Стевана Милојевића, из Хума, отумарала је од своје куће и до данас се не зна где је.

Она је стара 24 године, раста средњег. Денеша начелника среза нишког Бр. 4960.

Ивана, сина **Давида Вићентијевића**, из Рабровца, нестало је.

Он је стар 13 година, раста средњег, смеђ, очију црних, косе смеђе. Денеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 6143.

Илија Стевана Аврамовића, из Масне у срезу поречком, нестало је.

Он је био матроз на штеку српског бродарског друштва, и како је боловао од падајуће болести, то се сумња да је пао у воду код Забретка.

Он је стар 27 година, раста средњег плав. Денеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 4517.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

16. овог месеца, непознато лице увукло се у собу Тине Пецоли, певачице код «Такова» у Београду, и из исте украдо следећи накит: један златан брош, четвртаст са дугачким златним ланцем; један пар златних миђуша у виду алки; један танак златан прстен са једним белим и плавим каменом; и један златан прстен

са једним белим и два првена камена. Све у вредности 80 динара.

Акт кварта теразијског Бр. 2515.

КРАЂЕ СТОКЕ

Вукоти Урошевићу, из Д. Триче, украден је коњ, матор 10 година, белац, са жигом положено «Т» са белегом на левој плећи од убоја.

Денеша начелника ср. љубићског Бр. 4222.

Манојау Стокићу, из Батуше, украден је један коњ — пастув, матор 3 године, висок 157 см. вранац, у обе предње и десну задњу ногу путаст.

Денеша начелника ср. пожаревачког Бр. 4982.

Алексију Ђуричићу, из Ракове, украдена је једна кобила, матора 10 година, лаке алатасте, на челу цветаста, висока 156 см., ждребна, рена потсеченог, са белегом испод гребена.

Денеша начелника ср. љубићског Бр. 4174.

Здравку Аврамовићу, из Тропање, украден је један коњ — пастув, матор 2 1/2 године, лаке алатасте, на челу цветаст, у обе задње ноге путаст.

Денеша начелника ср. ресавског Бр. 6012.

Драгољубу Манојловићу, из Кучајне, украден је коњ, матор 7 година, лаке риђо-доратасте. Денеша начелника ср. звишког Бр. 3548.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.